

Відрадно, що свій внесок у музейну справу роблять і школярі: збирають народні пісні, прикмети, легенди, повір'я, матеріали про людей рідкісних професій – вишивальниць, копачів криниць, музикантів, писанкарів.

У дітей робота в музеї викликає жвавий інтерес, вони із задоволенням трудяться, хочуть себе проявити, тому ми ці прагнення всіляко підтримуємо й розвиваємо.

В умовах переходу національної освіти України на особистісно-орієнтовну модель навчання, найважливішим завданням сучасної школи є формування в особі сучасного школяра рис патріота української держави, виховання любові до українського народу, його історії, культури, бо «народ, який не вивчає свого минулого, приречений на забуття». Про це твердять історики, філософи, народознавці, літератори. На жаль, не всі громадяни нашої держави хочуть це усвідомити. Прикро бачити й чути, як «цікавиться» історичним минулим свого народу значна частина молодих, та й немолодих, громадян України. І саме в таких умовах велику роль відіграють шкільні музеї та історичні кімнати.

Безперечно, сучасний музей допомагає дітям читати книгу життя через крихітні частинки минулого не лише очима, а й розумом, самостійно розібратись, куди веде шлях їхніх батьків і дідів, він є провідним методом у вивченні історії України, історії рідного краю, формуванні національної свідомості, любові до землі своїх предків, свого народу.

Мистецтво вишивки живе завдяки таким майстрам, які через усе життя несуть любов до нього, це сенс їхнього буття, самовдосконалення, спрямованості в безкінечний пошук мотивів, тем, орнаментів, відтінків. І саме такою була Герой України Віра Сергіївна Роїк.

Молоді треба розуміти, що у вирі сучасних глобальних тенденцій дуже важливо не загубити свою національну приналежність, ознаки етнокультури, щоб відчувати своє місце на землі, яка нас народила.

Отже, жити повнокровним життям музей буде лише тоді, коли його приміщення наповниться голосами юних дослідників, екскурсоводів, пропагандистів.

Ідуть роки, минають десятиліття... Вічним залишається мистецтво...

*Юлія Срібна
(Полтава, Україна)*

ВИШИТІ СКАРБИ ВІРИ РОІК

Одним із численної кількості скарбів Віри Роїк є книга «Мелодія на полотні – Спогади. Вишивки. Відгуки» присвячена одному із найпоширеніших видів декоративно-ужиткового мистецтва – вишивці. Книга складається із трьох частин, про що читач довідується з назви книги.

Написана напролюд жваво, забарвлена особистим сприйняттям дійсності, навколишнього світу. Авторська схвильованість і водночас чітка позиція дослідника, майстра роблять її цікавою для спеціалістів, майстрів

декоративно-ужиткового мистецтва, широкого кола читачів, які залюблені у народну творчість.

Одним із основних розділів є розділ «Мій життєвий шлях (спогади Віри Роїк)», у якому подано спогади про цікаве, творче, насичене подіями життя Віри Сергіївни. Як відзначає сама авторка, «хрещеним батьком» її творчості став відомий письменник, далекий родич Володимир Галактіонович Короленко. Дякуючи йому, вона розпочала вишивати, захопилась цим видом рукоділля, і надалі стало це захоплення метою всього її життя.

Цей розділ книги побудований як вільна розповідь про життєвий шлях, наповнена спогадами і про важкі його днини, і про кращі часи. Спомини про дитячі роки, проживання сім'ї в Полтаві, Лубнах, Гадячі, війна, проживання на Ставрополлі. Хочу наголосити на оповідки авторки про різні свята та звичаї, ярмарки та весілля, і особливо цікаву змістовну розповідь про весілля в с. Великі Сорочинці – Нероновичі Миргородського району, в якому Віра Сергіївна жила і працювала в 1930-1931 рр.

Віра Сергіївна подорожує все своє життя, разом з виставками своїх творів, своїх знаменитих рушників, об'їздила ледь не половину Європи.

Надзвичайний феномен – вишивати понад 70 років і не втомити очей, вишивати без окулярів. Ще у 20-х роках минулого століття майбутня майстриня почала займатися прекрасним мистецтвом вишивання, поступивши до артілі вишивки, що діяла з 1927 року при районній продовольчій спілці в Лубнах.

Залишаючись патріоткою своєї улюбленої Полтавщини, подорожуючи по Україні, вивчаючи численні школи вишивки – Вінничини, Буковини, Волині, Віра Сергіївна виробила свою власну манеру komponування орнаментів, взявши за основу геометричний орнамент і застосовуючи найрізноманітніші техніки – хрестик, затяганку, качалочки, ляхівку, занизування, гречку, стовпчик і багато інших.

У розділі книги «Звертання до читачів» Віра Сергіївна відзначає, що найулюбленішими техніками вишивки для неї є гладь «качалочка», полтавська гладь, рушникові шви, хрестик і різноманітні види мережок. Найбільше мені подобається вишивати на домотканому гуцульському і лляному полотнах, а також на фабричній тканині «понама».

Майстриня люб'язно сповіщає читачу: «Мені подобається вишивати птахів, особливо півнів». «З ним пов'язана символіка вічного відродження життя. Червоний півень асоціюється з сонцем. Півні в моїх творах всі різні... Це залежить від стану моєї душі, настрою, пори року і інших причин». У людини, яка бажає займатися вишиванням, повинні поєднуватися фантазія художника, дизайнера, модельєра, графіка з прекрасним окоміром.

Вишивальницям Віра Сергіївна дає раду: «Я подумки аналізую 2-3 варіанти композицій-картин, і найкращі, з моєї точки зору, з'являються на папері. В орнаментальних узорах основою є геометричні фігури: ромби, квадрати, трикутники та інші, які повторюються на полотні».

І закінчуючи цей розділ, авторка стверджує: «Творческий труд сложен и мучительно прекрасен. И я желаю Вам, читатель, на своем примере не остаться равнодушным, а «сгореть» до конца в этом творческом пламени».

Авторка звертається до молодих людей, майстрів-початківців з батьківськими настановами, в яких відбивається високе шанування вишивальницею свого ремесла.

Велику частину книги займає репрезентація робіт Віри Сергіївни. Її розпочинає обкладинка для альбому, яка виконана на парусині полтавською гладдю та рушниковими швами. Слід відзначити, що книга містить величезну кількість робіт майстрині. Альбом робіт, який адресується українським та зарубіжним шанувальникам мистецтва вишивання, не лише підбиває підсумок творчого доробку майстрині, котра 70 років свого життя популяризує мистецтво свого народу в різних країнах світу, а і водночас – це внесок до розвитку української культури.

Віра Сергіївна, як засвідчує перегляд її робіт у книзі, так і на виставках у Полтаві (1993, 1996, 2001 рр.), є автором принципово нових, послідовно експериментальних робіт. У своїх роботах вона використовує нові прийоми, у речах чисто утилітарних відображаючи події сучасного життя.

У творчому доробку майстрині рушники, декоративні наволочки, папка «Кобзар», серветки, килимки, дитячі доріжки, панно, фартухи, газетниці, торбинки для рукоділля, сумки і перелік можна продовжувати далі.

Рушник – яскравий приклад того, як ремесло, яким майстриня володіє досконало, переходить у талановиту і справжню творчість.

Віра Сергіївна в своїх вишивках, як художник, відчуває глибоко і проникло, мислить, як поет, філософ, знавець глибоких традицій народу. Як у кожного художника або майстра декоративно-прикладного мистецтва, гідного цього звання, є свій голос, своя забарвленість, своя неповторна інтонація, тобто все те, що бентежить і западає в душу.

Творчість В.С. Роїк отримала заслужене визнання в різних країнах світу. Музеї Бельгії, Болгарії, Італії, Канади, Монголії, Польщі, Росії, Румунії, Угорщини, Туреччини, Франції, Хорватії мають її твори. Тисячі захоплених відгуків одержала вона із Німеччини та Америки.

У розділі книги «Список персональних виставок В.С. Роїк» нараховуємо 75 виставок різного рівня.

Відрядно, що книга містить бібліографію, в якій в першій частині подано перелік авторських статей В.С. Роїк, а в другій частині – статті про Віру Сергіївну, починаючи 1952 роком і закінчуючи 2002 роком, в якій зібрана цілком повна щорічна інформація про художницю-майстриню.

В наступних розділах книги «Відгуки мистецтвознавців про творчість В.С. Роїк», «Відгуки журналістів про творчість В.С. Роїк» і «Відгуки учениць про творчість В.С. Роїк» читаємо гарні відгуки багатьох відвідувачів виставок, музеїв. На Ваш розсуд пропонуємо кілька таких відгуків.

Мистецтво вишивки давнє, але Віра Сергіївна передає в своїх творах не тільки традиційне уявлення, що лежить в основі певного орнаменту, але й

поетичну суть і красу декоративної думки народного мистецтва минулого.

Вона шукає і нові теми, перетворюючи їх на основі великої майстерності в нове сучасне мистецтво вишивки.

Г.Іноземцева, член Спілки художників,
член Спілки архітекторів України, м.Київ

Людина складної долі і невичерпного оптимізму. Втративши в роки війни здоров'я і ставши інвалідом, не скорилася долі і освоїла мистецтво вишивання лівою рукою.

О.Горянська, О.Коник, М.Таммел,
м.Таллін, Естонія

У творах Віри Сергіївни Роїк розкривається високий художній рівень орнаментального мистецтва української вишивки, її поліхромність, дивовижна сила декоративного звучання. Роботи майстрині, зберігаючи народні традиції, вирізняються несподіваністю колірної гами, ніжним ажуром (особливо вишивки, виконані білими нитками), вражають новизною композицій і завжди витонченою майстерністю.

Книга вражає величезним охопленням фактичного, біографічного, літературного, документально-архівного матеріалу, що наповнює її сторінки живим змістом. Книга вийшла надзвичайно цікава, захоплююча.

Видання стало гідним підсумком, своєрідним етапним пунктом у художньо-творчій діяльності відомої української майстрині-вишивальниці Віри Сергіївни Роїк.

Книга В.С.Роїк має велике значення для творчої практичної діяльності вчителів трудового навчання, студентів художньо-графічних, педагогічних факультетів, сприяє формуванню особистості вчителя-патріота, який палко любить свою країну і народ, віддає свої творчі сили для їх процвітання, а також всіх бажаючих займатись одним із основних видів декоративно-ужиткового мистецтва – українською вишивкою.

*Ірина Масась
(Полтава, Україна)*

ВИСТАВКА ТВОРІВ ВІРИ РОІК ТА ЇЇ УЧНІВ НА РІВНЕНСЬКІЙ ЗЕМЛІ

Народилась Віра Сергіївна 25 квітня 1911 року у м. Лубни Полтавської області. Мати її – художник-графік, батько – залізничник. Змалечку Віра захоплювалася і малюванням, і грою на фортепіано, і хореографією, та з роками все більше місця в її душі почала займати вишивка. Перший рушник дівчинка вишила для «дяді Володі», так вона називала свого родича – письменника Володимира Короленка, який товаришував із батьками Віри. Після того вишитого рушника батьки подарували донечці гарний український костюмчик, і їй закортіло самій вишити на ньому візерунки. Після закінчення гімназії Віра працювала в Лубенській артілі вишивальниць, де отримала поважний професійний гарт. Там же дівчина почала творчо переосмислювати народні візерунки, komponувати з традиційних елементів